

Cuprins

1. Cum s-a născut Priță Barsacu și-n ce fel era familia lui.....5
2. Cum viața lui Priță începe cu stângul și despre legătura dintre el și fratele lui Marian 19
3. Priță Barsacu rămâne de capul lui, dar o cunoaște mai bine pe Stanca țiganka.....35
4. Priță Barsacu la școală și cum profesoara de rusă, Veta, este o influență pozitivă în viața lui.....51
5. Priță Barsacu, naturalist (sau insectarul)63
6. Inițierea lui Priță Barsacu în adultețe și alte lucruri pe care le învață81
7. Cum se duce Priță Barsacu prima oară la bălci și cum a înnebunit mă-sa de tot 103
8. Priță Barsacu, pescar (cum a bătut-o Priță pe Culina nebuna cu pește împuțit și cum i-a părut rău după aceea)..... 119
9. Priță Barsacu, răsturnat de pești răpitori.....133

Iulian Bocai

**Ciudata și înduioșătoarea viață
a lui Prită Barsacu**

bildungsnovella

POLIROM
2018

Ajunsă în dreptul lui Iulian al lui Mete, Veta, care era la fel de înaltă ca băiatul, adică foarte scundă, începuse deja ritualul și-și întorsese unul dintre inele cu piatra spre interiorul palmei. Dar atunci a auzit pe cineva strigându-i din spate:

— Doamna profesoară, Silviu e în baia fetelor și nu vrea să iasă.

La care Veta s-a întors și s-a dus spre veceul din stânga curții, unde a intrat direct peste Silviu al lui Țârdel, plesnindu-l chiar într-unul dintre veceurile turcești unde se ascunsese și scoțându-l afară de păr, în vreme ce-l împingea din spate spre băieții ceilalți, dintre care nu mai rămăseseră acum decât vreo trei, din opt câți fuseseră.

I-a pus în șir și i-a ars fiecăruia câte o palmă, fără să știe exact ce se întâmplase. Veta era unul dintre profesorii aceia care aveau suficientă autoritate morală să te ia la palme înainte să știe dacă ești vinovat și era un privilegiu pe care-l folosea prea des, căci credea că pe vinovați bătaia îi cumințește și pe inocenți îi ține cuminți. Dacă te răsteai la ea și spuneai că nu e vina ta, îți mai dădea una, până înțelegeai că trebuie să vorbești cu ochii în pământ, iar dacă spuneai: *Lasă că vin eu mâine cu tata la*

școală, începea *i-auzi la baimana, și ce-o să-mi facă mie tac-tu?*, iar dacă era înfuriată bine, spunea *bai să vorbim amândoi cu el* și îl lua pe elev sau o lua pe elevă de mână, căci Veta nu discrimina, aghesmuind băieți și fete deopotrivă. Îl lua deci pe făptaș, și-l trăgea cu ea la mașină, pornind chiar atunci spre casa cu pricina, unde ajungeau de obicei în câteva minute; nu era timp destul pentru scandalagiu să găsească o scuză, dar era suficient să-l vezi cum i se holbează ochii de frică, neștiind cum s-o mai dea la întors. Căci Veta era pentru mulți o profesoară mai bătrână ca viața și, dacă aveai copil de vârsta școlii, atunci Veta îți fusese și ție profesoară, iar dacă-ți fusese profesoară, atunci te și bătuse, fie pentru că nu știuseși să conjugii cine știe ce verb rusesc, fie pentru că nu puteai să citești bine povestirile istorice ale lui Eusebiu Camilar. Iar dacă te bătuse, în mod straniu, îi păstrai o amintire caldă, de parcă frica și rușinea pe care te făcuse să le simți cu atâta vreme în urmă se transformaseră în ceva inofensiv și dulce. Așa se făcea că, dacă venea Veta cu tine acasă, trebuia să te temi de și mai crunte penitențe, căci în acea parte a lumii despre care se povestește aici părinții sunt mai

intransigenți decât străinii; ba chiar, unii o sfătuiau pe profesoară *mai dă-i și dumneata câte una când vezi că nu-nvață, că nu i-am cumpărat baine și caiete ca să meargă la distracție*. Și toate acestea pot să pară crude obiceiuri dacă n-ar fi crezut și părinții, și profesorii că granița dintre copiii lor și animale era firavă, amintindu-și ei înșiși cum o depășiseră de câteva ori în propria copilărie.

Și tocmai pentru că știa acest lucru l-a îndrăgit Veta pe Priță, când și-a dat seama că primul lui instinct era nu să urle și să se scâlămbăie, ci să învețe. Așa se face că, în ziua aceea, Veta l-a dus pe Priță la dispensarul de pe Ulița Bâlcuiului, ținându-l cu ea pe scaunul din față al mașinii și, ca să-l facă să-și mai uite de durere și rușine, a început să-l întrebe de viață și de familie; deși, cum avea un frate în pușcărie, un tată alcoolic și o mamă pierdută în labirintul unei boli mentale intermitente, Priță povestea despre ei cu un amestec de rușine și mândrie, dar mai ales cu emoție, căci – chiar și la vârsta lui – nu era foarte sigur că asemenea povești l-ar califica pentru respectul celorlalți. Așa că Veta s-a simțit mai ușurată când au ajuns în poarta dispensarului. La dispensar însă nu era nimeni; amintindu-și că are niște spirt și

fașă pe-acasă, a întors atunci mașina și în câteva minute erau la casa ei de lângă barul lui Țaipăr.

L-a lăsat în sufragerie, pe un scaun de la o masă așezată chiar în fața bibliotecii, unde Priță a văzut atunci toate cărțile lui Eusebiu Camilar bine rânduite pe rafturi și a scos din spatele unui bibelou un volum de poezie chineză clasică, care avea un cotor alb, cu roșu și albastru, ce-i sărise în ochi. În prefață a citit povestea lui Li Tai-Pe și despre cum se înecase poetul într-o noapte când băuse prea mult, aplecându-se să ridice în căușul palmei reflecția lunii din lac, ori dintr-un râu cu nume imposibil din acea parte a Regatului de Mijloc din care se trăgea chinezul. El, care citise doar casetele informative din atlasul zoologic și două sau trei poezii răsfirate prin cartea de citire, nu știa ce să creadă și mai să-l apuce râsul gândindu-se că poți fi atât de beat. Nici frati-su nu era atât de prost, și ăla bea de rupea.

Priță nu știa cine sunt chinezii și nici n-a întrebat, dar avea să caute mai târziu într-unul din dicționarele de la școală și să uite la fel de repede. Însă povestea poetului Li Tai-Pe, pe care i-o spusese odată Stancăi, a rămas cu el multă vreme, ca o pildă grea despre lucruri și mai grele, poate și pentru că se asociase în

mintea lui cu ziua în care fusese lovit peste cap cu o piatră. Iar Veta, văzând că-i plac cărțile cu animale, a început să-i dea Emil Gârleanu, Brătescu-Voinești, Jack London și o mică enciclopedie cu păsările din pădure și cântecele lor, pe care le avea înregistrate pe casetă. Toată iarna a umblat Priță după un casetofon pe Bricegari ca să asculte cum fac păsările și a găsit după câteva luni unul în bar la Ghițulanu, care s-a milostivit de el și l-a lăsat să-și asculte caseta de câteva ori; putea să folosească aparatul o jumătate de oră după-amiaza, pe la trei, când nu era nimeni la mese, deși fata de la bar se crucea de câte ori venea Priță să asculte strigătele păsărilor, neștiind dacă băiatul era nebun ori dacă școala se făcea acum altfel decât pe vremea ei. Priță a învățat atunci să recunoască cintezele, măcăleandrul, unul dintre pițigoii și aușelul. Pentru o scurtă vreme știuse și sfrânciocul și cojoaica, dar a sfârșit prin a le încurca cu celelalte și, de fapt, după ce i-a dat cartea înapoi Vetei, când a venit primăvara și a început să audă iar păsările prin curte, nu mai știa decât cinteza și vrăbiile, pe care oricum le putuse recunoaște și înainte.

Curiozitatea lui înnăscută îl ridica oarecum pe Priță în ochii profesoarei sale, dar nu-l scăpa

cu totul de certuri și de ocazionala palmă peste cap, mai ales când se nimerea să-l mai audă proferând câte o înjurătură din acelea care-ți ridicau părul pe ceafă. Și atunci i se părea Vetei că e de datoria ei să-l educe printr-o corecție. O singură dată îl bătuse cu o creangă de salcâm verde, dar asta după ce se încăierase cu Flăvie pentru o sfârlează – iar atunci, neștiind cine începuse, i-a dat fiecăruia câte două nuiiele peste palmă și asta a fost tot. Priță era bucuros că-i mai zicea Veta *bravo* la ore și-i era recunoscător pentru atenție, dar se temea încă de ea ca de câine, căci nu știa niciodată când afecțiunea ei putea să se transforme în pedeapsă, chiar și după ce o impresionase citindu-i toate cărțile cu animale pe care le avea prin casă.